

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

III. ARG.

STOCKHOLM, 1 JULI 1914.

Nr 13.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/3—1/4.
Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1914 1 krona. Lösnummer 5 öre.
För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonpris: 15 öre per millimeterhöjd, större annonser och årsannonser rabatt.

Annonssavdeln.: Rikstel. 456. Allm. tel. 604.
9 f. m.—7 e. m.

Kvinnorösträtten och den politiska situationen i Danmark.

De danska kvinnorna hade hoppats att i samband med det Andra nordiska kvinnomötet i Köpenhamn ha fått förlösningen av sin rösträttsfråga. Det antogs nämligen att grundlagsförslaget skulle ha slutgiltigt behandlats på Danmarks grundlagsdag, den 5 juni.

Men därav vart intet. Högern beslöt sig för att driva obstruktion genom att hålla sig borta från de sammanträden i landstinget, där frågan skulle avgöras, och då grundlagen föreskriver, att mer än hälften av medlemmarna skola vara tillstädes för att ett beslut skall kunna fattas, kunde intet avgörande komma till stånd.

Ministären Zahle hade då ingenting annat att göra, än att hos konungen anhålla om landstingets upplösning och anställande av nya val till detsamma, och härtill gav konungen sitt samtycke. Men svårigheten var icke löst härmed.

I det danska landstinget, som motsvarar vår Första kammare, finnas nämligen 12 s. k. "kongevalgte" — medlemmar, som väljas av konungen på livstid — och av dessa tillhörde 4 högerpartiet. Nu ansåg ministären att man, för att åstadkomma en säker grundlagsvänlig majoritet i landstinget, måste upplösa och nyvälja även dessa kungavalda, men denna åsikt delades icke av konungen, som ansåg en dylik upplösning grundlagsstridig. Efter åtskilligt underhandlande beslöt sig ministären för att stanna tills nyvalen ägt rum och uppskjuta frågan om de kungavalda tills valresultatet bleve känt. Om detta bleve gynnsamt för grundlagsändringen, hade själva konfliktorsaken bragts ur världen; i motsatt fall skulle ministären Zahle se sig nödsakad att avgå, såvida konungen

blivet har saaledes igennem det 19:de Aarhundredes hele Retsudvikling dokumenteret, at den ugifte Kvinde i privatretlig Henseende skal være ligestillet med Manden. Nordens Mænd og Kvinder er nu vel ogsaa enige om, at hun politisk bør staa lige med ham. Og Tiden er sikkert ogsaa nu i Norden moden til, at Hustruen i formueretlig og personlig Henseende stilles lige med Manden i Ægteskabet.

Uiggo Bentzon.

icke ändrat mening i avseende på de kungavalda.

Sådan är nu situationen. Landstinget har upplösts, och riksdagen torde komma att åter sammanträda i slutet av juli. Inom ledande politiska kretsar anser man det icke alldeles osannolikt, att valen kunna ge majoritet för grundlagsändringen även utan att man rör vid de kungavalda, och detta vore synnerligen lyckligt både för landet och saken. Ty då folketinget antagit grundlagsändringen med den överväldigande majoriteten av 102 röster mot 7, förefaller det abnormt med en högerregering, särskilt som högerns ställning i Danmark över huvud taget är ganska svag.

Frågan om politisk rösträtt åt Danmarks kvinnor ingår som ett led i det stora grundlagsändringsförslaget, där den uttryckes genom de två orden: "och kvinnor". Män och kvinnor! Det låter så enkelt och naturligt, och ändå står det strid härom i så gott som hela världen. Men icke i Danmark. Kvinnorösträtten är — jämte rösträtt för underhavande — så gott som den enda punkt i hela grundlagsförslaget, om vilket alla partier äro absolut eniga. Och då det säkerligen icke länge skall lyckas högern att hindra genomförandet av grundlagsändringen, ha Danmarks kvinnor gott hopp att snart få sin stora fråga löst.

Nordiska kvinnomötet hyllar Selma Lagerlöf.

Vid slutet av förhandlingarna under det Nordiska kvinnomötet i Köpenhamn föreslog ordföranden, att ett lyckönskningstelegram skulle avsändas till Selma Lagerlöf med anledning av hennes inval i Svenska akademien. Detta förslag antogs med acklamation. Selma Lagerlöf var inbjuden till mötet som hedersgäst, men hade sett sig nödsakad att avböja inbjudningen på grund av sjukdomsfall inom hennes familj.

Ezaline Boheman.

Sommarferier.

Nu är sommaren här och rösträttsföreningarnas medlemmar spridda åt skilda håll. För de flesta av dem betyder det nog en tids vila, vad nu arbetet än är, förlagt inom eller utom hemmet — eller båda delarna. Vad det kännes skönt att komma bort från det vanliga knoget och de vanliga omgivningarna, bort från politik och debatter! Och rösträttsarbetet räknar man kanske också utan vidare till det som får läggas av. Men käre läsare, om du är vän av vår fråga och kanske en föreningsmedlem — har du rätt att vila dig från *det* arbetet? Inte bara i stort sett, gällande hela rörelsen, utan nu i ditt speciella fall. Har du egentligen varit så synnerligen verksam under det halvår, som förflutit sedan namninsamlingen avslutades? Då Landsföreningen beslöt ställa sig utanför den senaste valkampanjen hade detta helt naturligt ett visst hämmande inflytande på föreningslivet, åtminstone på en del av de större orterna. Det brännande politiska stridsämnet sög åt sig det mesta av tid, krafter och intresse. Men nu råder en paus även därvidlag och nu träffar du nya människor i nya omgivningar, — gör nu något för *vår* fråga.

Även gällande den finnes mycken politisk okunnighet att skingra.

Kan du för det första upplysa och förklara för några män eller kvinnor på landet eller i staden, på fjället eller vid kusten att vår fråga inte behöver gå i vägen för någon annan stor och viktig frågas lösning, förklara så, att de ej återfalla i förmörkelsen igen, ja, då har du redan gjort ganska mycket, så utbredd och inarbetad som *den* villfarelsen tyckes ha blivit, särskilt på senaste tiden!

Tro överhuvud taget aldrig att frågan är utdebatterad. De gamla motskälen av princip- eller känslort leva än, liksom för tjugo år sedan, hur många gånger de än blivit vederlagda av rättsfilosofien eller det praktiska livet.

Därtill komma de nyaste skälen för i år, såsom att försvarsfrågan skulle behöva bli lidande på vår frågas uppdragande till behandling, — att den förra är en anslagsfråga och den senare en grundlagsfråga, vilka ej behöva komma i kontakt med varandra kan ej sägas nog ofta.

Allra senast ha vi fått höra att kvinnorna ej behöva sluta sig till och hjälpa rösträttsrörelsen, även om de sympatisera med idén, — rösträtten tillfaller dem ändå, "genom utvecklingens gång", deras arbete förutan.

Inte ingenting kommer av sig själv och utvecklingen behöver också en motor. Den behöver en ström av kraft och kraften kommer av värme och arbete.

Alltså: känner du varmt för saken, så ägna den också något av din kraft. *Labor omnia vincit!*

E. H.

Samarbete mellan Nordens kvinnor.

Dansk Kvindesamfund hade efter det stora kvinnomötets slut inbjudit ett 50-tal representanter för de skandinaviska länderna till ett möte i Marienlyst för att dryfta möjligheten av ett samarbete mellan Nordens kvinnor.

En strålande vacker morgon gick färden i automobil — älskvärt ställda till förfogande av Kungl. automobilklubben — längs Själlands kust med utsikt över det förtrollande Sundet, och efter 1½ timmes färd nåddes målet: Marienlysts badanstalt.

På äkta skandinaviskt vis föregicks förhandlingarna av en festlig lunch, till vilken värden på stället inbjudit resenärerna och som skilde sig från de föregående festmåltiderna endast därigenom att talen voro få och korta.

Sedan vidtogo de allvarliga förhandlingarna, som pågingo ända tills taget vid 5-tiden förde oss åter till Köpenhamn.

Diskussionen var mycket livlig, och många av diskussionsinläggen sakliga och givande. Med allmän sympati omfattades tanken på ett samarbete mellan Nordens kvinnor i sådana frågor, där de ha gemensamma intressen att bevaka, men lika enig var man om, att politiken skulle hållas fjärran från detta arbetsfält, som måste vara absolut neutralt. Då detta möte hade en strängt förberedande karaktär, kunde inga som helst beslut fattas. Dansk Kvindesamfund åtog sig att tills vidare vara den sammanhållande och föra korrespondensen med de olika ländernas föreningar, vilka hade kvinnosaken på sina program. De närvarande officiella representanterna för dessa föreningar åtogo sig & sin sida att framlägga ett blivande förslag om samarbete för sina respektive föreningar, varefter ombuden skulle samlas i Köpenhamn 1915 på väg till den Internationella rösträttskongressen i Berlin.

Tiden får utvisa om kvinnornas försök till ett opolitiskt återupplivande av skandinavismens tanke har någon livskraft i sig. Om så är fallet, ha de gjort en god insats i den så viktiga sammanhållningen mellan Nordens folk.

Ezaline Boheman.

Damdräkter

tillverkas verkligt förstklassigt under ledning av akademiskt utbildad tillskärare. OBS! Full garanti.
A.-B. Londoner Herr- & Damskrädderi-Etabl.
37 Drottninggatan, 1 tr.
A. T. 225 19. B. T. 67 18. (A. F. 1629).

Svaluddens Pensionat rekommenderas

R. T. Ulriksdal 17. A. T. Ulriksdal 85.
Postadr. Järva. Vördsamt Elin Johansson.

Frågobyran Kronan

Amanuensen C. Mothander
Mästern Samuelsgatan 71, Stockholm. 10-4.
Alla juridiska uppdrag. Alla slags förfrågningar mot 1 kr. postföret. Specialitet: Barnuppföstringsmål.

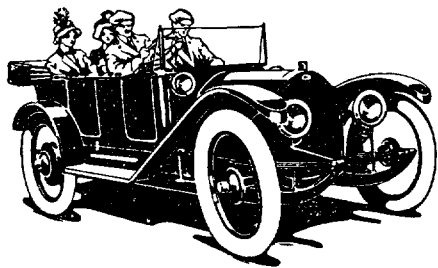
Mer än 14000 kvinnor försäkrade i

SVENSKA LIF

Skandinavien största ömsesidiga livbolag.

STOCKHOLMS GENTLEMANNACHAUFFÖRSKOLA

Inneh. E. Göransson & J. Rehn.

Utbildar chaufförer på kortaste tid. Separatkurs för damer. Skickliga lärare. Billiga priser. Eleverna få köra en timme varje dag c:a 1 månad. Anmälningar emottagas hos Automobilt. Hj. Kjellgren, Arsenalsgatan 8 D, Stockholm.

De sista skansarna.

I engelska parlamentet behandlades sistlidne maj ett förslag om Home-rule för Skottland, enligt vilket rösträtten till det lokala parlamentet skulle utsträckas även till kvinnorna. Förslag om självstyrelse för Wales, även detta innefattande kvinnlig rösträtt, torde också inom en nära framtid vara att förvänta.

Detta har givit Mrs Humphry Ward, själen i den engelska antirösträttsrörelsen, anledning — görande en dygd av nödvändigheten — att i Times framkomma med en indirekt hänvändelse till den kvinnliga rösträttens anhängare om en uppgörelse på grund av ömsesidiga eftergifter. I fråga om de lokala parlamenten skulle — såsom ju redan förslaget om Skottlands Home-rule stipulerar — mäns och kvinnors rättigheter vara enahanda, men till riksparlamentet skulle endast män äga rösträtt. På detta sätt skulle kvinnorna få ett vidsträckt inflytande på det lagstiftningsarbete, som rör hem och samhälle, medan det fortfarande vore männen förbehållet att syssla med och besluta om de stora centrala frågorna.

Vad som emellertid i väsentlig grad förklarar värdet av Mrs Humphry Wards erbjudande är, att hon gör det endast rent personligt och, ehuru inflytelserik, icke svarar på minsta sätt för sin organisation. Men hon uttalar, att hon är villig att lämna kompromissen sitt stöd, om de ledande inom rösträttsföreningarna å sin sida ville gå med därpå och förbinda sig att lojalt avhålla sig från varje strid för kvinnlig rösträtt till riksparlamentet.

Mrs Fawcett, ordf. i National Union of Women's Suffrage Societies — den engelska landsföreningen — avvisar i Times spalter på det bestämdaste Mrs Humphrey Wards erbjudande. Utgående ifrån att Mrs H. W. — en redbar och politiskt erfaren kvinna — gör sina medgivanden emedan hon på grund av de frukter, kvinnorösträtten visat i Amerikas rösträttsstater, Nya Zeeland och Australien, blivit övertygad om, att kvinnornas politiska arbete länt såväl samhället såsom helhet som kvinnorna såsom en del av helheten till gagn, påpekar Mrs Fawcett, att den kvinnliga rösträttens anhängare på alldeles samma grunder önska, att dessa samhällsgagnande krafter måtte komma ej blott de mindre samfälligheterna utan hela det brittiska riket till godo. N. U. W. S. S. kommer därför att som hittills fasthålla vid kravet på politisk rösträtt och valbarhet till såväl de lokala parlamenten som till riksförsamlingen.

På Mrs Fawcetts bestämda avslag svarar Mrs Humphry Ward med en ny insändare i Times, däri hon understryker omöjligheten av något organiserat samarbete mellan antis och rösträttskvinnorna, innan de senare äro villiga att betala det utfästa priset.

Huru mager den grynvälling i själva verket var, för vilken Mrs Ward ville att rösträttskvinnorna skulle sälja sin rätt, fick man snart nog se.

De snart kvinnliga antis ha naturligtvis manliga ledare, och ordförandena i Nationalförbundet mot kvinnorösträtten, lorderna Curzon och Weardale, gilla tydligen inte Mrs Ward's okvinnliga självständighet. Två dagar efter hennes sista inlägg läses i Times ett tillkännagivande från Nationalförbundets verkställande utskott, under-tecknat av ovannämnda herrar, vilka å ut-

Ett värdefullt inlägg i kvinnofrågan.

JAMES DONALDSON: *Kvinnan i det gamla Grekland och Rom.* Bemyndigad översättning av August Carr. P. A. Norstedt & Söner. 180 sidor. Pris 2: 75.

"Den första och väsentligaste betingelsen för kvinnonaturens harmoniska utveckling är liksom för mannens, frihet; men denna är det allra sista hon erhåller. Svårigheter ha rests från alla håll för att hindra henne från att låta sina förmögenheter komma till sin fulla utveckling. Okunnighet, fördomar, absurda tankevanor, som härskat under skilda tider, lagar som sökt vinna vissa mål utan hänsyn till allmän kultur och lycka — dessa och liknande orsaker ha hindrat oss från att se vad kvinnan skulle kunna bli om hon ej underkastades andra inflytanden än sådana som äro befordrande för och överstämmande med hennes natur."

Detta citat av inledningen till föreliggande arbete visar tillräckligt vilken uppfattning av kvinnan som författaren utgår ifrån. Det är i själva verket lika sällsynt som glädjande att i ett av en man skrivet verk av detta slag finna en så alltigenom rättvis och förstående uppfattning av de svårigheter mot vilka kvinnan i alla tider haft att kämpa och en så livlig uppskattning av vad hon, trots svårigheterna kunnat visa av sin naturs stora möjligheter.

De äro verkligen — oavsett sin allmänt instruktiva karaktär — ur ren kvinnosakssynpunkt mycket lärorika dessa skildringar av de olika förhållanden i vilka kvinnor i olika av antikens stater haft att framleva sitt liv och av de skilda kvinnotyper som uppstått allt efter som man förtryckt det fysiskt svagare könet eller låtit det utvecklas i relativ frihet. Huru slående är icke härvidlag skillnaden emellan Athens och Spartas kvinnor. Å ena sidan Athens kvinnor beslöjade, instängda, hotade med de strängaste straff ifall de bröto mot den äktenskapliga troheten, å andra sidan Spartas kvinnor, åt vilka tillstades en stor frihet och ett betydligt inflytande å statens angelägenheter. I den förra staten voro äktenskapsbrotten — trots

skottets vägnar under fasthållande av sitt motstånd mot kvinnorösträtt till riksparlamentet dekretera att all diskussion om kvinnornas deltagande i val till eventuella framtida lokalarlament är alldeles för tidigt väckt. Motionen om kvinnorösträtt till skottiska parlamentet föll visserligen senare i underhuset, men, då frågan vid denna tidpunkt stod upptagen till andra läsningen, tyckas lorderna verkligen ovanligt illa följa med sin tid!

Mrs Fawcett nöjer sig också i sitt sista gensvar till Mrs Humphry Ward med att påpeka, att det för rösträttsorganisationerna vore en skäligen svag förhandlingsgrund att uppge kravet på full politisk medborgarrätt för att ernå endast Mrs Wards personliga stöd i fråga om rösträtt till de i det blå svävande lokala parlamenten.

Tilläggs bör, att en sådan de politiska frågornas uppdelning mellan de lokala parlamenten och riksförsamlingen, som Mrs Ward tänker sig, svårigen låter sig genomföra. Redan Gladstone skriver därom: "Jag har noga genomtänkt och undersökt denna sak, men jag har kommit till den slutsatsen, att det överstiger människoförstånd att uppdraga någon bestämd gräns mellan de lokala frågorna och rikets allmänna angelägenheter."

Men kanske antis skarpsinnighet till och med går utanpå Mr Gladstones?

B. B.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 429 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

de stränga straffen — ingalunda ovanliga; i den andra voro de någonting alldeles okänt.

I den förra staten voro kvinnorna ganska missaktade såsom visas av talrika citat ur litteraturen; där säges det att "intet är ett så fruktansvärt ont som kvinnan". I Sparta åter voro kvinnorna högt ärade och männen togo råd av dem i alla viktiga angelägenheter — ja, främlingar brukade rent av säga att spartanerna läto sig styras av sina kvinnor. När man får höra — såsom för visso ej sällan sker — huru män som vilja hålla kvinnornas utveckling tillbaka, förklara att kvinnan skall bli behandlad med mindre hänsyn, mindre ridderlighet, ifall hon vinner politiska rättigheter, och att hon ävenså skall förlora det direkta personliga inflytande som hon nu i och genom sin natur av kvinna äger — då kan det verkligen vara skäl att påminna om huru Athens kvinnor — de helt i hemmet levande — voro ringaktade och i regel utan allt inflytande över sina män, medan Spartas kvinnor, vilka åtnjoto en sällspord frihet och i allo uppfostrades såsom männen voro högt aktade och synnerligen inflytelserika.

Såsom man av författarens ståndpunkt kan vänta, hör han till dem som i fråga om antikens stora skaldinna — Sappho — hylla den uppfattning som i äldre — allvarligt hållen — grekisk litteratur kommer till synes — nämligen en på alla områden beundrande — ej till den som har sitt upphov i några athenska komediförfattarens utfall. Författaren framhåller huru man i det gamla Athen förväntade att de städse skulle se alla ur löjets synpunkt — ungefär som vi, när vi öppna en skämttidning, vänta att finna i både text och ritningar alla de personer som där omtalas eller avritas på ett eller annat sätt karikerade. Sålunda behöver man ju icke taga för givet att de athenska komediförfattarna — hur mycket de än sökte förlöjliga Sappho — ansågo henne vara en i överbärande grad löjlig person, lika så litet som vi mena att alla våra politiska och litterära personer te sig för skämttecknare och dito författare så ridikyla som de te sig i skämttidningsspalterna. Likväl kan det ju ej förnekas att det är en god portion avoghet i dessa litterära attacker mot den lesbiska skaldinnan. Författaren nämner vad han anser vara grunden till denna avoghet, och här röjer han en av dessa synpunkter vilka överraska, när de framställas av en man: han framhåller att ifrågavarande elakheter och vissa rykten om Sapphos liv, som med full rätt torde kunna betecknas som gement förtal troligen ha sin förklaring däri att Sappho velat höja sitt kön och ivrat för ökad frihet åt de grekiska kvinnorna. Ty, menar författaren, männen ha oftast visat ovilja mot och orättvist bedömt de kvinnor, som ivrat för förbättrande av sitt köns ställning.

Kapiteln om kvinnan i Rom äro likaledes fulla av intresse. Man återfinner i Donaldsons bok så gott som allt vad i Homeros, Plutarkos och Livius finnes av belysande drag för kvinnans ställning. (Att han ej citerar Herodotes beror kanske därpå, att dennes historier ofta äro väl drastiska; Donaldsons bok är nämligen så strikt i fråga om undvikande av alla ömtåliga ämnen som den engelska uppfattningen kräver.)

Likaså avdelningen om kvinnornas ställning under kristendomens första tid är ävenledes intresseväckande, ehuru författaren förbigår det som, enligt

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

47

Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).

ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR

1 Klass Damskrädderi.
Nyheter för säsongen inkomma dagligen.
Specialité:
J. A. WETTERGRENS FABRIKATER.

FÖDD.
Vår dotter Karin Cäcilia
Signe Wolter-Pfister Jakob Pfister
Nürnberg, den 24 Juni 1914.

Internationella förluster.

Genom båda de stora katastrofer ute på Atlanten, som med endast ett par års mellanrum upprört världen, har den internationella rösträttsrörelsen drabbats av en betydande förlust. Liksom med Titanics undergång W. T. Steads namn blivit oupplösligt förenat, har till Empress of Irelands tragiska öde knutits namnet av Laurence Irving.

Son av den store shakespearetolkaren Henry Irving, hade Laurence ägnat sitt liv åt scenen, bland vars allra främsta krafter han räknades. En medfödd själens adel jämte ett starkt utvecklat demokratiskt sinne och en vaken känsla för rättvisa hade ställt Laurence Irving i de ständigt växande leder av sceniska konstnärer i England, som sluta sig till den kvinnliga rösträttens banerförare. Såväl som skådespelare som rösträttstalare var han högt uppburen även i Amerika.

Med fredskämpens och nobelpristagaren Bertha von Suttners bortgång har även den internationella rösträttsrörelsen lidit förlusten av en upphöjd och inflytelserik personlighet. Fastän hennes stora livsarbete kom att falla inom ett annat område, insåg hon till fullo den djupa betydelsen av kvinnorösträttens genomförande, för vilket hon också vid flerfaldiga tillfällen uttalat sig. Det sista offentliga uttalandet i denna riktning återfinnes i hennes svar på en begäran om ett bidrag till Jus Suffragii jubileumsnummer, däri hon beklagar, att hon för ett par månader framåt är så överhopad med arbete, att hon måste säga nej till allting. "I detta fall är jag dubbelt ledsen", säger hon, "därför att jag är så helt i sympati med kvinnosaken, och därför att jag hoppas att kvinnorösträttens seger i hög grad skall befördra fredssaken."

min mening, var den förnämsta orsaken till att kvinnorna snart nog fingo genom kristendomen en i själva verket sämre ställning än den de innehåft i antikens kulturstater.

Men allt som allt — boken är i hög grad lättläst och fängslande, varför den kan livligt anbefallas såsom en både roande och instruktiv läsning. Och — såsom torde framgå av ovanstående — den är särskilt värdefull för den som önskar förse sig med vapen i den alljämt fortgående striden mot en föråldrad uppfattning av kvinnans natur och möjligheter.

Anna Maria Roos.

IVA

Alla damer böra ihågkomma att en god tvål är en viktig faktor vid kroppens vård. Använd endast Civa-tvål för tvättning av händer, ansikte och huvud. Använd Civa-Tabletten i hemmet vid särskador, tvättningar och för övrigt för alla hygieniska ändamål. Säljes överallt. Prover å Civa-tvål och Civa-tabletten erhålles mot insändande av Kr. 1: 20 fraktfritt.

CIVA-FABRIKEN
Mästersamuelsgatan 12 - Stockholm
Allm. Tel. 62 25. Riks Tel. 62 25.

Lungsiktiga!

En lungsiktig som av läkare hemsänts från sanatorium såsom obotlig har efter en tids användande av Zenegin återvunnit krafter, arbetsförmåga och nytt levnadsmod. Zenegin försäljes i flaskor å 8:25 och 5:75.

Örtextraktfabriken Zenegin, Afd. S.
Centralpalatset, Stockholm.

Andra nordiska kvinnomötet i Köpenhamn 10—11 juni.

Öppningshögtidligheterna och förmiddagsmötet den 10 juni.

Egendomsförhållandet mellan äkta makar.

Redan vid 9-tiden fylldes Odd Fellowpalatsets stora sal av en intresserad publik, bestående nästan utslutande av kvinnor. Mötet började stämningfullt med avsjungande av en vacker kantat, författad av fru Gyrithe Lemche med musik av fru Tekla Griebel Wandall. Då de entusiastiska bifallsyttringarna efter kantaten lagt sig, talade fru Stampe-Feddersen, Dansk Kvindesamfundets ordförande, om den strid, som i forna tider stått mellan Nordens folk, och om de fredssträvanden, som de senare åren gått genom världen, och glädde sig åt att de skandinaviska folken nu enigt kunde samla sig till möte. Dagens diskussion var ägnad "familjerätten" och inleddes av professor Viggo Bentzon, som i ett längre föredrag gav en översikt över "Familjeretskommissionens" samarbete med den kommitté, som tillsatts av Dansk Kvindesamfund, och sedan övergick man att diskutera makarnas egendomsförhållanden. Jur. kand. fru Anna Wicksell genomgick klart och överskådligt dels den gifta kvinnans rättsliga ställning i Sverige och påvisade de orimliga och orättvisa förhållanden, som uppkomma genom de nu gällande lagarna om egendoms-gemenskap under mannens oansvariga förvaltning. Om också egendoms-gemenskap vore mest idealisk, hade man dock ej lyckats få en sådan form för denna, att den utan orättvisa mot den andra parten, kan genomföras i praxis, varför fru Wicksell ansåg, att var och en av makarna borde råda över sitt, såvida man inte överenskommit annorlunda. Man borde nämligen ha rätt att välja, och detta att ställas inför nödvändigheten att välja, skulle även tvinga kontrahenterna att tänka över dessa saker. Dessutom ansåg hon, att man även under äktenskapet skulle ha rätt att övergå till ett annat system.

Efter detta högst intressanta föredrag vidtog en livlig diskussion, i vilken kvinnor från alla de olika länderna deltog, och vilken var mycket givande. Det hävdades kraftigt, att målsmanskapet borde upphävas och likställighetsförhållande makarna emellan i ekonomiskt hänseende införas; även betonades hustruns rätt att utan testamente få sitta i oskiftat bo vid mannens död. I den ömtåliga frågan om boskillnad eller egendoms-gemenskap skulle ligga till grund för makarnas ekonomiska förhållanden, voro emellertid meningarna mycket delade.

Det personliga förhållandet mellan föräldrar och barn.

Efter en kort frukostrast samlades åter det talrika auditoriet, och kvinnorna tycktes vara lika livligt intresserade — snarare mera än mindre. Det var nu det personliga förhållandet mellan föräldrar och barn, som diskuterades. En stämning av djupt allvar och ansvarskänsla präglade diskussionen.

Det var Højesteretsadvokat Elise Sem från Norge, som var första inledare, och hon betonade den stora skillnaden mellan föräldrarnas förhållande till äkta och s. k. oäkta barn. I det förra fallet har fadern så gott som hela föräldrarätten, i det senare varken någon rätt eller plikt. Hon kom även in på frågan om de oäkta barnens rätt att bära faderns namn och att arva honom. Hon ställde sig dock en smula tveksam härvidlag med hänsyn till de barn, där man ej kan bevisa faderskapet, och vilka komme att bli ett slags "tredje klassens barn", en verklig pariaklass, betydligt sämre ställda än de nu äro.

Från Sverige var det fru Frigga Carlberg, som skulle behandla denna fråga, själv var hon tyvärr sjuk, men hennes föredrag lästes upp och väckte stort intresse. Hon genomgick frågan ända från den tid, då mannen rådde över sina barn lika oinskränkt som över all annan egendom och kunde döda dem om han ville. Först på 1200-talet förbjöds det i Sverige att utsätta barn, och faderns rätt är ännu så stor, att t. o. m. straffade förbrytare ha rätt över sina barn och inte modern, om det också är hon, som genom sitt arbete uppehåller hemmet. Och trots det att fadern har så gott som inga plikter mot sina s. k. oäkta barn har han dock arvsrätt, t. o. m. fädernefränder ära ett oäkta barn. Hon påvisade även huru lagstiftningen rent av bidrar till massmord på späda barn, en sak, som hon rekommenderade vederbörande att besinna, då man så bekymrat talar om den sjunkande nativiteten.

Fru Rissing-Rasmussen omtalade, att i Danmark har man och hustru samma rätt, då det gäller barnets religion och giftermål, eljest är även här fadern allena rådande över de äkta barnen, även då han inte kan försörja familjen. Det har t. o. m. nyligen hänt, att fadern skickat bort barnen utan att modern ens fått kännedom om, var de funnos, och det behövs härvidlag icke bevisas, att hustrun är olämplig som uppfostrarinna. Hon framhöll i detta sammanhang huru det ovillkorligen brutaliserar mannen, att han vet, att han har makt att driva sin vilja igenom, samt rekommenderade skiljedom i de fall, då makarna inte i godo kunde komma överens.

I avseende på de utom äktenskapet födda barnen har modern oinskränkt föräldramakt, om hon försörjer barnet, och detta har rätt att bära hennes namn och arva henne, men har däremot inte rätt att bära sin fars namn utan hans samtycke, och modern har inte ens rätt att uppge faderns namn, om hon ej söker uppfostringshjälp.

Den följande mycket intressanta diskussionen kom till en stor del att röra sig om de oäkta barnens arvsrätt efter fadern och rätt att bära hans namn, och det framhölls bl. a. att det var rimligare, att fadern var skyldig att ge sitt namn åt sitt eget barn än att dettas morfar skulle vara det. Då de skrivna lagarna fritog mannen från följderna, och de oskrivna fritog honom från skammen, så blev naturligtvis moralen olika för man och kvinna, och detta ledde till alla dessa svåra missförhållanden, som nu förefinnas och som mest drabba de oskyldiga barnen.

Ingående och upplösning av äktenskap.

Overretssagförelse Astrid Rickmann redogjorde för förslagen till lag i dessa avseenden och förordade att separation borde beviljas även på framställning av endast den ena parten, men borde då väntetiden på verklig skilsmässa vara två år, under det att ett år borde räcka då båda önskade skilsmässa. Dessutom betonade hon starkt, att det borde tagas hänsyn till de ras-hygieniska synpunkterna i den väntade lagen.

D:r Alexandra Skoglund gav en redig och klar framställning av det svenska lagförslaget, vilket hon i det stora hela var mycket belåten med.

Efter en kort diskussion tog professor Bentzon ordet och konstaterade med stor tillfredsställelse, att det tycktes som om kvinnorna i det stora hela sympatiskt mottagit kommitténs förslag, och han slutade med följande ord:

"Kvinnliga jurister ha i dag med stor skicklighet talat om synnerligen svåra frågor, och vi manliga jurister vilja gärna samarbeta med dem. Mötet i dag har styrkt mig i den åsikten, att samarbetet skall gå bra."

Rösträttsmötet kl. 7 e. m.

Den stora salen i "Grundtvigs hus" var rikt prydd med blommor och flaggor — det låg liksom feststämning i luften. Salen var fullsatt till sista plats.

Vi hade alla i dag läst i tidningarna om de allra senaste politiska händelserna i Danmark. Högern i landstinget hade genom "strejk" framtvungit riksdagsupplösning och därigenom fördröjt antagandet av det nya grundlagsförslaget, som även upptar kvinnornas rösträtt, och vars antagande man väntat just dessa dagar.

Det är emellertid inte kvinnorösträtten det gäller. I Danmark äro alla partier "rörande enige" härom, och de danska kvinnorna veta, att det endast gäller ett uppskov till nästa session.

Danmarks kvinnor voro därför se-gervissa, och då ögonläkaren fru Estrid Hein, hälsade de närvarande välkomna, gjorde hon det med varma ord om den väntade rösträtten, som de danska männen så gott som enigt unna sina kvinnor.

Efter henne talade professor Harald Höfdding. Han är ordförande i de danska männens förening för kvinnans politiska rösträtt, för resten en gammal vän av saken, det är nu trettio år sedan han först offentligt uttalade sig för kvinnornas rösträtt, och han har varit sina ideal trogen.

Det var en njutning att höra professor Höfddings klara och djupa föredrag — inte minst för oss svenskor, vi äro inte förvanda med goda ord från våra herrar professorer.

Först konstaterade han den enighet, som rådde i Danmark i avseende på kvinnans politiska rösträtt, huru det här anses som en självklar sak — den har genomgått likgiltighetens, smädelsens, förargelsens och diskussionens stadier, och då mannen talar om att rösträtten strider mot kvinnans "natur", "så", sade Nordens störste tänkare, "är det svårt för männen att bevisa detta, ty kvinnorna äro icke desamma nu som förr, och det är att misstro naturen, då man inbillar sig, att kvinnan inte alltid kommer att följa det som är hennes verkliga natur; detta förhållande gör att hennes deltagande måste bli en 'Berigelse' i det offentliga livet." Särskilt ville han nämna två ting, där kvinnorna voro männen överlägsna, nämligen i ett starkare sinne för livets realiteter och mindre lust för ofruktbart teoriserande och i en säkrare takt vid bedömning av mera komplicerade saker. "I den stora kör, vars samklang skall uttryckas i den politiska församlingens beslut, skall nu hennes stämma också klinga och bidra till att bestämma det helas klangfärg, och det kommer säkert att visa sig, att man förut saknat denna ton — och i alla fall kan den säkert icke komma att ljuda så falskt, som manliga stämmor stundom ljudit." När kvinnorna arbeta i sina speciellt kvinnliga uppgifter, så måste de ha inflytande på de lagar, som bestämma dessa. Då kvinnor första gången kände behov av politisk rösträtt, var då amerikansk, som arbetade på neger-slaveriets upphävande, i London nekades att tala på möten, där saken avhandlades. Professor Höfdding slutade med att varmt lyckönska de danska kvinnorna till den rätt, de nu snart uppnå.

Ett jublande bifall följde på detta tal och publiken sjöng, "Det är ett yndigt land" med stor övertygelse.

I ett elegant och spirituellt föredrag redogjorde därefter fru Ezaline Boheman för frågans ställning i Sverige. Å de svenska kvinnornas vägnar lyckönskade hon varmt och avundsfrött de danska kvinnorna till att stå så nära frågans lösning och beklagade, att vi i Sverige ännu hade ett gott stycke att gå, innan vi kunde få vår rätt, under det man i Finland och Norge redan genomfört kvinnorösträtten och i Danmark inte begärde bättre än att få genomdriva den. Hon framhöll även under vidrörande av den nuvarande politiska situationen i Sverige, huru politiskt inflytande utan ansvar vore synnerligen farligt.

Ett stämningfullt intermezzo i fru Bohemans tal, var, då hon vid tal om rösträttsfrågans utveckling i vårt land även omtalade Fredrik Borgs motion för 30 år sedan och nämnde, att hon med glädje såg hans änka här i församlingen — då reste sig hela publiken och hyllade fru Kristina Borg.

Sedan applåderna efter fru Bohemans tal tystnat och "Du gamla, du fria" sjungits uppträdde isländskan d:r Björg Blöndal, som talade om det läge, i vilket de isländska kvinnornas rösträttsfråga för närvarande är.

På Island, där kvinnorna redan ha tillträde till alla ämbeten, är det inte egentligen något motstånd mot kvinnans politiska rösträtt. Nu har man ett förslag att genomföra den, men enligt detta skola vid det första valet endast de kvinnor, som fyllt 40 år, ha rätt att deltaga, nästa gång de som fyllt 39 o. s. v. till 25 år. Detta förslag, som uppväckte allmän munterhet, trodde hon ej skulle gå igenom, men kvinnorna finge i alla fall snart sin rösträtt.

Efter föredraget sjöngs den isländska nationalsången, och så talade fröken Fredrikke Mörck å de norska kvinnornas vägnar. Det var en vacker berättelse om energiskt, målmedvetet arbete och en lysande seger. Det var dagen före årsdagen av den fulla segern, och hon berättade åskådligt och dramatiskt, huru kvinnorna sutto på stortingsläktaren och med klappande hjärtan hörde frågan avgöras. "Det stora ögonblicket, då de endast hörde jarop — ett enstimmigt ja till att männen hade mod och vilja att öva rättfärdighet mot Norges kvinnor."

Strax efter avgörandet hade de ledande kvinnorna företräde för ministären och här förekom "den smukkeste udvekling av Tanker", och presidenten förklarade, att han var övertygad att det skulle bli till landets och allas bästa.

"I dag ett år efter känns det, som om det aldrig varit annorlunda, och inte ha vi sett något av revolution och ödeläggelse" slutade hon.

Efter detta tal ljödo de friska tonerna av "Ja, vi elsker dette Landet", som en segerfanfar.

De finska kvinnornas talan fördes av d:r Maikki Friberg.

Hon trodde inte, att de finska männen voro ridderligare eller de finska kvinnorna bättre än andra, fastän den kvinnliga rösträttsfrågan där lösts utan något egentligt arbete å kvinnornas sida, men det politiska trycket hade lärt män och kvinnor att känna sig mera solidariska. Det var under de hårda tiderna, då de arbetat tillsammans som männen lärt att värdera kvinnornas arbete, och dessa tider hade också lärt dem att förstå huru svårt det måste vara att vara utan inflytande.

En mängd av Finlands mera framstående män hade tillfrågats om följande av kvinnornas deltagande i det politiska livet, och alla deras uttalanden hade varit gynnsamma för saken.

Enstämmigt hade svarats, att ingen skada skett på goda seder och familjeliv. Särskilt hade männen tilltalats av det sakförhållande, att kvinnorna voro så blygsamma i sina fordringar på representation, samt att de i riksdagen uttrycka sig så sakrikt och kort och aldrig bruka repetera vad andra sagt m. m.

D:r Friberg ansåg, att kvinnan bl. a. hade en stor uppgift att skapa harmoni i politiken liksom det var kvinnan, som skapade harmoni i hemmet.

Efter d:r Fribergs utomordentliga tal och sedan "Vårt land" sjungits framförde fröken Annie Furuholm en hälsning till mötet från Internationella kvinnörörsträttsalliansen, representerande 26 nationers röststrättsorganisationer, och fru Astrid Paludan-Müller hälsade från de sju millioner kvinnor, som tillhöra det Internationella kvinnöförbundet.

Till sist talade fru Gyrithe Lemche. Hon lugnade alla dem, som voro rädda för kvinnornas röststrätt. Liksom det är sörjt för att träden inte växa upp till himlen, så är det också sörjt för, att kvinnorna inte översvämma riksdagen.

Då mötet slutade var kl. över 9 på kvällen, och de flesta av deltagarna hade hört tal och diskussioner i nästan 12 timmar, men det var som om röststrättsmötet hade upplivat de trötta och givit dem nya krafter. Det förmärktes ingen trötthet, men väl såg man många strålände ögon tårade av rörelse. En av våra egen röststrättsveteraner sade till mig, då vi gingo ut: "Tänk, att man ändå ännu kan värmas så av ett röststrättsmöte."

Vi svenskor kunna ju också behöva att värmas. Det är uppmuntrande att se, huru den kvinnliga röststrätten erövrar land efter land, och det är roligt att se fullmyndiga kvinnor runt om bland våra närmaste stamfränder. Men nog blandar sig i glädjen ett visst vemod att Sverige skall bli sist på vägen framåt.

I den ljusa segerstämning som låg över detta möte hade vi ingen del.

Rådhusfesten.

Köpenhamns stad hade inbjudit mötet till fest kl. halv 10 e. m. och man gick dit direkt från Grundtvigs hus.

I den makalösa, festligt upplysta rådhushallen mottogs man av borgmästare och råd, och borgmästare Jensen hälsade gästerna välkomna, varefter de fem nationerna tackade var och en genom en representant. Sveriges tack frambars av fru Agda Montelius.

Efter talen begav man sig upp i den härliga festväningen, där en lätt supé serverades. Här hade man tillfälle att utbyta tankar och att göra nya bekantskaper. Den anslående och otvungna festen blev en vacker avslutning på en vacker och minnesrik dag.

Andra mötesdagen.

Lagstiftningen för barn.

En inledarinna för vart av de representerade länderna omtalade det som genom lagstiftning är utträttat till barnens skydd i de respektive rikena.

Fröken Anna Lindhagen var den svenska inledarinna och hon framhöll att alla barn ha naturlig rättighet: 1) att leva, 2) att få utbildning, 3) att få skydd, om det är hos främmande, 4) att skyddas för mindre goda föräldrar och 5) att ej utpressas i arbete. Hon ansåg, att Danmark, i avseende på barnlagstiftning, var mycket före oss. Det s. k. "Værgerådet", som motsvarar vår barnavårdsnämnd, har mycket större myndighet och kan därför uträtta mycket mera. Dessutom ger lagen där

bättre skydd åt ogifta mödrar och deras barn.

D:r Björg Blöndal hade en hel del intressanta upplysningar att ge om förhållandena på Island, där det inte finns några fabriker, där barnförbrytelser äro okända, och där det i mannaminne blott hade förekommit ett enda barnamord, som är känt. Där bruka i allmänhet även s. k. oäkta barn bära faderns namn, vilket medfört, att gifta män sällan ha barn utom äktenskapet.

I diskussionen betonades kraftigt, att det behövdes en myndighet, som hade hand om hithörande frågor, och det framhövdes att den danska "Værgeråds"-institutionen möjligen kunde utvecklas, så att den bleve fullt tillfredsställande. Den danska inledarinna utvecklade också, att då staten övertar föräldravården, bör den också utövas så, att begåvade barn få utveckla sina anlag och ej hållas nere. Hon framhöll även, huru denna fråga på det närmaste hänger samman med nykterhetsfrågan, arbetslöshetsfrågan, frågan om modershjälp m. m. och endast kan lösas i sammanhang med arbetarklassens höjande ekonomiskt och kulturellt.

I det hela gav diskussionen, som var mycket livlig, ett fylligt intryck av det varma levande intresse, med vilket kvinnorna omfatta alla de frågor, som röra barnen, liksom av huru mycket som försumrats och behöver tagas igen på detta område.

Särlagstiftning för kvinnor

var ämnet för eftermiddagens förhandlingar och inleddes av fru Julie Arenholt, som i många år verkat som yrkesinspektör och har en vidsträckt erfarenhet i hithörande frågor. På ett mycket övertygande sätt påvisade hon, huru den särskilda lagstiftningen för kvinnor — närmast förbud för nattarbete — endast medförde svårigheter för kvinnor. Det vore nog gott, om aldrig nattarbete behövde förekomma, men att utestänga kvinnor från väl betalt nattarbete i t. ex. typograf- och bagerifacken medförde endast, att förut väl betald arbeterskär med mätlig arbetstid i goda lokaler blevo hänvisade till dåligt betalt och okontrollerat arbete — ofta till mycket mera nattarbete. Också hade kvinnorna i Danmark energiskt protesterat, och tack vare dem, hade man i folketinget förkastat den internationella överenskommelsen, och lagen av 1913 innehöll ingen annan särskild bestämmelse för kvinnorna än om förbud för fabriksarbete veckorna närmast efter nedkomst.

Fröken Ida Johansson från Sverige kunde av egen erfarenhet berätta om huru lagen om nattarbete för kvinnor hade berövat såväl henne som flera hundra andra kvinnor väl betalt arbete såsom typografer. Också i Sverige ha kvinnorna enligt protesterat mot denna lagstiftning — men förgäves. Kvinnorna drevos bort från det bättre till det sämre arbetet.

I Norge och Finland, där kvinnorna ha röststrätt, hade förbudet för nattarbete för kvinnor ej kunnat genomdrivas. Mötet antog en resolution mot särlagar för kvinnor — mot denna höjdes endast två nej.

Till regeringen beslöt dessutom mötet att sända en resolution, i vilken uttalades att mötet i de flesta fall slöt sig till "Familjerättskommitténs" förslag till lag ang. ingående och upplösning av äktenskap, och ett hopp om, att det följande arbetet skulle skaffa likställighetskravet fullt erkännande. Dessutom uttalade mötet sin åsikt, att kvinnor borde få plats i kommittén, då deras intressen voro särdeles stora i denna sak, och önskvärheten av att väsentligen lika lagar genomdrevos i de tre länderna.

Sedan det egentliga mötet slutat med dessa förhandlingar, avslutades det med en angenäm fest på Skodsborg badhotell.

Sigrid Kruse.

K. F. U. K:s världskonferens i Stockholm.

Från några av mötesförhandlingarna.

Den 10 juli öppnades under stora högtidligheter K. F. U. K:s världskongress i Stockholm under livlig tillslutning av delegerade från snart sagt alla delar av världen. Förhandlingarna ha huvudsakligast ägt rum i Blasieholmskyrkan, som varit i det närmaste fylld av ett intresserat åhörarantal, och den fråga, som från olika synpunkter behandlats, har varit "Kvinnans plats i Guds världsplan". Så talade under andra mötesdagen M:lle Savary, Frankrike, om "Den modärna kvinnans kristna kvinnoideal" och framhöll vikten av kvinnans samarbete med mannen på skilda områden samt de sociala reformer, som ännu vänta på sin lösning och som kvinnorna måste ägna sin kraft åt: prostitutionen, klasshatet, förbättrade arbetsvillkor o. d. Ett utomordentligt röststrättsföredrag hölls andra dagens afton av miss Una Saunders, Kanada, som efter att ha berört orsakerna till kvinnörörelsens uppkomst, inlät sig på en karaktäristik av densamma. Miss Saunders framhöll huru kvinnörörelsen växlar med de olika problemen de skilda nationerna ha att lösa och att arbetet givetvis koncentreras på att undanröja de grövsta missförhållandena. I de mest kultiverade länderna har kvinnörörelsens förnämsta strävan gått ut på kravet på politisk medbestämmanderätt. Orsaken härtill ansåg talarinnan ligga i att en mängd reformer icke kunna genomföras utan kvinnans medverkan och hon måste dela ansvaret för att rättfärdigheten i statslivet måtte växa sig stark. Till slut angav miss Saunders de riktlinjer kvinnörörelsen bör följa: nämligen ett ingående studium av den plats i världsalltet kvinnan är satt att fylla och vars ideal vi böra eftersträva.

Under förhandlingarna den 15 juni, som voro ägnade "Kvinnan i det offentliga livet", talade fröken Ingeborg Wikander, Sverige, om "Den studerade kvinnan och yrkeskvinna". I ett intressant och sakrikt föredrag redogjorde fröken Wikander för hur vår tids mäktigaste rörelse, arbetarfrågan och kvinnofrågan, ända till vår tid blivit så gott som förbisedda och obeaktade, men att kraven på likställighet numera allmänt göra sig gällande. Talarinnan framhöll därvid nödvändigheten av kvinnans medverkan i det kommunala livet, enär hon ofta äger en praktisk blick och ett sinne för detaljer som männen sakna, och skildrade de insatser hon har att göra i samhällslivet. Efter att ingående ha berört orättvisorna beträffande löneförhållandena, industrialismens genombrott och därmed sammanhängande orsaker och den naturliga klasskillnad, som trots vårt demokratiska styrelsesätt ännu existerar, avslutade fröken Wikander sitt föredrag med att betona vikten av att den bildade kvinnan arbetar på ett utjämnande klasserna emellan och att den solidaritet, det kamratskap och den kärlek till oberoende, som är förhärskande vid universiteten, och som åtminstone borde skapa sanna demokrater härvidlag borde göra sig gällande. Talarstolen bestogs därefter av m:lle Bruneton, Frankrike, som talade om "Kvinnan i affärlivet" och gav en intressant redogörelse för affärsbiträdenas och industriarbetarnas arbets- och löneförhållanden, och påvisade hur det underbetalade arbetet nära nog driver de unga flickorna i lastens armar. De tre utvägar talarinnan påpekade för att avhjälpa de värsta missförhållandena voro: lagstiftningsåtgärder, filantropi och moralisk uppfostran.

Ett av kongressens intressantaste föredrag hölls den 17 juni av m:lle Dietrich, Frankrike, vars lilla bleka ansikte utstrålade trossvarm hänförelse när hon talade om "Kvinnan som medborgare". "Kvinnörörelsen kan endast betraktas i historiens och utvecklingens ljus", sade m:lle Dietrich, "och är resultatet av moraliska och etiska livsfrågor. Såväl ekonomiskt som politiskt var kvinnans emancipation oundviklig, ty den var en frukt av den industriella revolution som kvinnan varken fordrade eller önskade." Talarinnan uppdrog en intressant jämförelse över kvinnans medborgerliga ställning i olika länder och framgick

det därav, att 39 stater medgivit kvinnorna kommunal röststrätt, bland dessa var Sverige den första, 21 politisk röststrätt, jämte mer eller mindre utsträckt medborgerliga rättigheter, och uttryckte m:lle Dietrich, som sitt önskemål, att kvinnorna i allt vidsträcktare betydelse måtte utveckla sina personliga anlag och sina etiska krav för att dessa skulle komma staten och samhället till godo. Själv var hon fast övertygad om, att röststrätten vore det bästa medlet att kunna befordra statens välfärd. Resultaten tala ju för sig själva i de stater där kvinnörörelsen är genomförd och där kvinnornas inflytande ävågabragt många sociala reformer såsom: skyddslagar för mödrar och barn, spritförbud och åtgärder för ungdomens moraliska fostran. Politiken har icke heller utövat något skadligt inflytande på hemlivet, nativiteten har icke sjunkit, men kvinnornas ansvarskänsla har ökat och att hindra hennes frigörelse voro lika fruktlöst som att söka hämma oceanens stigande vid flodtid. M:lle Dietrich slutade sitt anförande med att peka på de kvinnor, som utan att vara religiösa dock kastat sig in i kampen för kvinnans frigörelse med idealitet och hängivenhet, och hon hoppades att de kristna kvinnorna, som ha sin religion och tro till ett så starkt stöd och hjälp i striden, icke måtte giva mindre, utan kämpa och sträva för rättfärdighetens slutliga seger. Sedan applåderarna efter m:lle Dietrichs föredrag tystnat, upplästes ett anförande om "Kvinnans utbildning för medborgerliga plikter", författat av fröken Sohlberg, Finland, vari först redogjordes för hur kvinnan från att förut endast ha varit hänvisad till hemmet, som sin enda verksamhets krets, gradvis och småningom kommit in i det offentliga livet. När hon i våra dagar kommit att beklåda allt viktigare och mera ansvarsfulla befattningar, har därjämte inställt sig en fordran på ökade kunskaper, vilka är en nödvändig betingelse för kvinnans ställning i samhällslivet. Mycket har i den riktningen ävågabragts genom organisationer och sammanlutningar, men icke alla kristna kvinnor ha varit fullt medvetna om sina sociala plikter. Orsaken härtill trodde fröken Sohlberg ligga i den avkristning, som ligger i tiden, och hon trodde att K. F. U. K. hade en stor mission att fylla genom att låta kristendomens ande genomsyra det offentliga livet.

Kongressens nionde och sista arbetsdag ägde rum torsdagen den 18 juni och avslutades kl. 3 vid ett möte i Blasieholmskyrkan. G. H. E.

Det har väckt en viss uppmärksamhet, att bland de svenska kvinnoföreningar, som inbjudits att sända representanter och framföra en hälsning till denna kongress, saknats Landsföreningen för kvinnans politiska röststrätt, en av de största och mest representativa kvinnoföreningar vårt land äger. Detta i all synnerhet, som flera av de ämnen, som avhandlades på kongressen, måste anses sammanfalla just med den stora fråga, för vilken L. K. P. R. arbetar, och L. K. P. R. dessutom inom sina led räknar många medlemmar, som också tillhöra K. F. U. K. Anmärkningen är så mycket mera befogad, som samarbete de båda föreningarna emellan vid flerfaldiga tillfällen redan ägt rum, såsom vid anordnande av samhällskurser o. dyl. Till den stora internationella kvinnöröststrättskongressen i Stockholm 1911 hade K. F. U. K. mottagit inbjudan att sända representant, och under kongressen var ett offentligt möte under K. F. U. K:s auspicijer och under ledning av dess ordförande anordnat.

Den internationella kvinnöröststrättsalliansen, som enligt kongressbeslut söker att bli representanter vid andra stora internationella kvinnokongresser, hade till sin representant vid K. F. U. K:s Stockholmskongress utsett d:r Lydia Wahlström, som emellertid nekades att till kongressen framföra alliansens hälsning.

Årstaklubben.

Ett gammalt önskemål inför sitt förverkligande.

På Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte i Malmö väcktes ett förslag, som genast från början mottogs med varm sympati och som säkert kommer att i vida kretsar av svenska kvinnor omfattas med livlig intresse.

Förslaget avsåg att söka bevara de å Årsta exponerade samlingarna i en permanent utställningslokal i Stockholm, där allmänheten skulle sättas i tillfälle att studera och följa kvinnorörelsen i dess olika grenar, dess mål och medel. I samband med utställningen skulle inrättas en klubblokal, omfattande bibliotek, läsrum, restaurang och vilohytter — allt från det baltiska Årsta. För planens realiserande föreslogs, att Fredrika-Bremer-Förbundet genom utfärdande av upprop toge initiativ till bildande av en kvinnornas andelsförening. Detta borde ske redan under sommaren, medan intresset för Årsta ännu är levande. Mötet uppdrog åt Förbundets styrelse att, så snart ske kunde, vidtaga åtgärder för Årstaklubbens förverkligande.

Genom det initiativ, som här tagits, synes den gamla mycket diskuterade frågan om en klubblokal för Stockholms kvinnor äntligen och på ett lyckligt och fullt organiskt sätt nå sin lösning. Årsta blev icke blott det, som de, som arbetade för dess förverkligande, drömde och hoppades — det blev mycket mera.

Vid det nordiska interparlamentariska mötets

avskedsbankett i Kristiania den 22 juni talade presidenten Berner för damerna. Han uttalade den förhoppningen att även kvinnorna i de andra nordiska länderna snart måtte få ta del i statens styrelse. Härpå svarade friherrinnan Palmstierna, Sverige, och fru Munch, Danmark. De slutade med att utbringa ett leve för de norska männen som givit Norges kvinnor rösträtt.

Självfallet.

För de ledande inom Dansk Kvindesamfund var det en överraskning — och en mycket angenäm sådan — att det stora rösträttsmötet i Grundtvigs hus blev en succés. "När vi inte kunde fira en segerfest", sade en av dem till mig, "fruktade vi att hela tillställningen skulle bli misslyckad. Ty hos oss anses det av alla så självfallet, att kvinnorna skola ha rösträtt, att den saken diskuteras man inte längre."

Lyckliga land och lyckliga kvinnor. Eja, vore vi där! — e —

Alla föreningsmeddelanden måste på grund av utrymmesskäl stå över till nästa nummer.

Mr Asquith tar emot en deputation av arbetarekvinnor.

Enligt telegram från London mottog premiärministern för några dagar sedan en deputation av rösträttskvinnor från östra Londons arbetarekvarter. Han förklarade därvid att han givit arbetarekvinnorna företräde därför att de avhålla sig från brottsliga handlingar och därför att de ekonomiska förhållandena under vilka folket i östra London arbetar gör det omöjligt att utan politisk rösträtt begära reformer. Om kvinnorna erhålla rösträtt, måste de få den på samma villkor som männen.

Angående värdet av detta mr Asquiths medgivande är ännu för tidigt att yttra sig. Vi avvaktar med intresse vad de engelska kvinnorösträttsstidningarna ha att säga om saken.

Bättre vård åt obemedlade mödrar.

Medicinalstyrelsen och överläzaren vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm, professor E. Alin, tillstyrka den av friherre Palmstierna i motion i Andra kammaren begärda utredningen om åtgärder för bättre vård åt barnsängskvinnor och nyfödda barn. Medicinalstyrelsen instämmer med motionären i önskvärheten av att antalet förlossningsanstalter ökas och att i övrigt åtgärder vidtagas för att underlätta svårigheterna för mödrarna och deras familjer vid förlossningarna och under barnsängstiden.

Meddelanden från V. U.

1. Internationella rösträttsalliansens styrelsesammanträde, som äger rum i London 8—11 juli, har utvidgats så, att det kommer att omfatta även ordf. inom de till Alliansen anslutna landsföreningarna. Sverige får härigenom rätt att sända två representanter, då L. K. P. R. genom sin ordförande, fröken Signe Bergman, är representerad i Alliansens styrelse. V. U. har därför uppdragit åt fru Anna Wicksell, en inom det internationella rösträttsarbetet väl förfaren kraft, att jämte ordföranden representera Sverige vid detta tillfälle.

2. L. K. P. R:s ordf. är bortrest under tiden 4 juli—6 aug., och torde under denna tid alla meddelanden ställas till L. K. P. R:s sekreterare eller till Röst-rättsbyrån.

Rösträtt för Kvinnors

trettonde nummer för 1914 innehåller bl. a.: Kvinnorösträtten och den politiska situationen i Danmark. Samarbete mellan Nordens kvinnor. Av *Ezaline Boheman*. Sommarferier. Av *E. H.* De sista skansarna. Av *B. B.* James Donaldson: Kvinnan i det gamla Grekland och Rom. Rec. av *Anna Maria Roos*. Andra nordiska kvinnomötet i Köpenhamn. Av *Sigrid Kruse*. K. F. U. K:s världskonferens i Stockholm. Av *G. H. E.*

Önskar Ni Eder

en symaskin, som ger en **särskildt vacker söm** vare sig Ni syr i det tunnaste siden eller de grösta kapp-tyger, bör Ni köpa

Central Bobbin Symaskin,

ty dessa maskiner hafva genom sin överlägsna konstruktion, sin mångsidiga användning och öfriga framstående egenskaper blifvit så omtyckta, att de under de få år de varit i marknaden, trots sitt något högre pris erhållit en verkligt storartad spridning, det bästa beviset för att en vara är god. CENTRAL-BOBBIN-MASKINEN tillverkas i två storlekar, en mindre för familjer och syateljörer och en större för skrädderier. OBS! Fördelaktiga betalningsvillkor.

Kvinnans rättsliga ställning
i Sverige.
Kort översikt utgiven på uppdrag av Årsta utställningens kommitté.
Pris 90 öre.
P. A. Norstedt & Söners Förlag

Skydda barnen mot olycksfall!
Fönsterskyddet "EFFEKTIV"
Praktiskt! Elegant! Pris 2 Kr. Försäljes i Järn- och Bosättningsaffärer samt direkt från Nordiska Varukompaniet, Drottninggatan 57. Riksb. 30 89.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola
..... (f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

KARL ERIKSSON

KLARABERGSGATAN 40, 1 tr., (Hiss)

1:a klass Herr- & Damskrädderi

Gentlemans taylor.
Tailleur pour dames.
Dräkter och kappor
senaste pariserstil fr.
kr. 60: — utföres
under full garanti.

Allm. Tel. 236 05 Riks Tel. Norr 507

NYA HUSAPOTEKET

STOCKHOLM

System: MIRTILLINE

är ett nytt Husapotek, en vegetabilisk naturprodukt, ofelbart att använda mot Frost, Exem, Skoskav, Sår, Blodförgiftning, Finnar, Pormaskar, Röd näsrot, Reformar, Hudlöshet, Myggbett, Insektsstyg, Svåra magplågor, Blindtarmsaffektioner, Hals-åkommor etc. Klåda och plågor upphöra genast.

Prospekt och intyg från botade personer sändas mot 10 öre till svarsporto. Provburkar å 1,30 och 2 kr. mot postförskott. Agenter antagas överallt. Skriv genast till

Nya Husapoteket S. M.
Stockholm 6.

Vår Mirtilline bör ej saknas i något hem.

Riksb. Tel. 11015
Allm. Tel. 11718
Stockholms Inkasseringbyrå
Stockholm
Expeditionstid 10-4

Juridiska uppdrag.
Soliditetsupplysningar.
Placering av prima in-teckningar.
Försäkringar alla slag.

INKASSO-TAXA: 1 procent (minimum Kr. 1:—) jämte porton och direkta utgifter, när laga åtgärder icke behöva vidtagas.

SVEA KAPPMAGASIN

(A. BERGKRANTZ)

Järnagatan 13, Södertälje. Telefon 750.

Första Klass Damskrädderi & Kappaffär

REKOMMENDERAS.

Beställningar av Kappor, Promenad-, Sport- & Riddräkter emottagas och utföres till bestämd tid. Stilfullt, välsittande och omsorgsfullt utfört arbete garanteras

MODERNA TYGER. BILLIGA PRISER.

Rikst. Norr 837. **KAFFELAGRET** Allm. tel. *99 08.

Appelbergsgatan 40, Stockholm

Försäljer:

Extra godt rostadt Kaffe
à kr. 1:95 pr kg.

Alla som verkligen vilja hava ett utsökt godt Kaffe till billigt pris torde omgående rekvirera. Sändes mot efterkrav eller förskottslikvid. Minsta parti som exp. är 2 kg.

Vid köp av 20 kg. fraktfritt vid närmaste järnvägsstation.

Svenska Bokföringsbyrån

Vasagatan 52, 1 tr. Kontorstid 10—2 e. m. Åtager sig förande av lagenliga räkenskaper efter nytt, dubbelt bokf. system för handel, industri, hantverk, lantbruk m. fl. fr. 2 kr. pr mån. BOKSLUT, REVISIONER och deklarationer utföres raskt till moderata pris. **UPPLÄGGER BOKFÖRINGAR** för alla branscher efter moderna, arbetsbesparande metoder. **LÄMNAR RÅD** i bokföringsarbete.

Kappor, Promenaddräkter, Klädningar & Barnkläder

förfärdigas. Välsittande, gott arbete och billiga priser. OBS! Promenaddräkter — efter beställning från 45 kronor. —

Skattefritt!

Skattefritt!

Heleneborgsg. 15. A. T. 31 64

Rekommenderas som en erkänd god och när-rande måltids- och läskedryck. Finnes på buteljer samt svagdricka på fat.

24 Upplandsgatan 24

— 1 tr. till vänster —

STOCKHOLM

HILDA HEDÉN

Dameklipping • Damskrädderi • Modéaffär

OBS! Specialité: **SORGBESTÄLLNINGAR**

Allm. Tel. 211 33

Hundägare!

Varje vår härjar den, s. k. hundsjukan (valp-sjukan) och bortrycker många goda jakthundar, vakt- och sällskaphundar från sina ägare. Ett säkert botemedel finnes i Professor »Schönats» Hunddekokt, exp. i halvliterflaskor. Pris 2 Kr. pr flaska mot postförskott eller efterkrav. Obs! Följ noga medföljande bruksanvisning.

A. G. Andersson

Västerlånggatan 68, Stockholm

Allm. tel. 206 68. Riksb. tel. 144 68.

Herm. Schagers

Tårtbageri

A. T. 131 64

Volmaryskullsgatan 15 A, rekommenderar sina tillverkningar av tårtor.

Specialité: **Kaffetårtor. Namnsdags- o. födelse-dagstårtor** på beställning, som hemsändas till alla stadsdelar vid påringning.

Stockholms Ritkontor

rekommenderar sina i alla prislägen smakfulla och vackra handarbeten. Ritningar till broderier för klädningar utföres i extra vackra mönster. Huvudaffär: **DROTTNINGGATAN 30.**

Filialer: Humlegårdsgatan 11, St Paulsgatan 1, Upplandsgatan 34.

Damhattar

pressas, tvättas. Tagel- och flät. hattar sys om efter nyaste modeller. Panamahattar tvättas omsorgsfullt. Kom i tid **HATTFABRIKEN**

Klara Östra Kyrkogata 5, 1 tr.

E. SJÖSTRANDS

Damskrädderi & Kappaffär

Västerlånggatan 69, I. Hantverkaregatan 8

STOCKHOLM

Första klass Damskrädderi.

Försälja Damdräkter, Kappor, Ulstrar och Flickkappor av goda svenska tyger till moderata priser. Obs! Beställningar äfven på eget tyg tillsläppes. Allm. Tel. 234 79, 241 65.

börjar den 1:sta Februari. Ämnena äro Husmoderskurs med enklare och finare matlagning, Skicklig kokfru undervisar i den finare matlagningen. Examinerad lärarinna i den enklare samt i teori. Övriga ämnen äro Sång, Musik, Målning, Språk (infödda lärarinnor), Konstslöjd, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Samaritkurs. Alla ämnena äro valfria. OBS! Den enda skola i Stockholm med helpension och där eleverna samtidigt ha ett gott hem. Unga flickor, som skola vistas i Stockholm, mottagas i helpension. Skolan är inrymd i ett nytt modernt hus invid Strandvägen. Begär prospekt, vari utförliga upplysningar lämnas och där referenser av föräldrar till från skolan utgångna elever finnas intagna. **Adr. E. HULTS KVINNIGA UTBILDNINGSSKOLA, Artillerig. 6, 2 tr., Stockholm. R. T. 118 86. A. T. 289 40.**

P.A. Colljns

Extra Prima
o. Prima
Bomullslärf.
Marknadens
bästa
kvalitéer.

(A. F. 1448).

HEMMETS

Vedsågeri & Kolaffär

34 & 36 Krummakaregatan 34 & 36, Stockholm.

Prima torr Björk-, Al- och Barrved, Antracit, Hus-
hålls- och Träkol samt Koks, såväl krossad som okros-
sad, till för dagen gällande priser.

OBS! Hemmets verksamhet bedrivs för upprättande
av fallna. Allm. Telefon 30 99.

Ivar Grönqvist

HERR- & DAMSKRÄDDERI

Östermalmsgatan 25-27 (Hemgården). Allm. tel. 260 02
Utför beställningar och reparationer av alla sorters
Herr- och Damkläder till billiga priser.
Beställningar utföras även när tyg tillsläppts.

Var skall man få ett gott kaffe!

Jo på

Nykterhetskaféet & Konditoriet

S:t Eriksgatan 30. Allm. Tel. 237 28.

OBS! Enskilda rum finnas för komitéer och sällskaper.

SKODON

köpas ovillkorligen fördelaktigast hos

Fabrikslagret RECORD

32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 - Stockholm.

Tjänstebyrå "Idun"

Storgatan 8. - Allm. Tel. 77 48. - Stockholm.

Förmedlar platser åt kvinnor i alla branscher.

Inh.: Augusta Weman.

KORK

Saft- och Läskedryckskork, Flaskkork

och Thermosfl.-kork m. m. billigast

Korkfabriken, Vallingatan 26

Stockholmstelefon 229 32.

Amatörer!

Amatörarbeten & amatörförstoringar utföras.

OBS. Till billigaste priser. OBS.

KATZEFFS Semi-Email och Förstoringssaffär

Lästmakaregatan 25, n. b. t. v.

A. T. 104 75.

Fort, väl och billigt

får Ni det, om Ni låter sy Edra kläder hos

ANNA JOHANSSON

56 Kungstengsgatan, Stockholm.

Telefon: Vasa 90 24.

Frida Janssons

HEMBAGERI

14 Kommendörsgatan 14

Beställningar å tårtor och Namnsdagskakor emottagas.

Allm. Telefon 29 31.

Nu är tiden inne

Om Ni skall anlägga Edra blomstergrupper. Ni erhåller
en plankarta över hur en mycket vacker blomstergrupp
anläggas jämte 5 olika sorters frö som lämna praktfulla
blommor i briljanta färgnyanser att sås på kalljord mot
insändandet av 1 kr. pr postanvisning. Resultatet över-
raskande. F. Hansens Fröaffär, Box 261 Stockholm.

Blushasaren "SVEA"

57 Karlbergsvägen 57 (hörnet av Vikingagatan).

Allm. Telefon Vasa 88 60.

Beställningar å finare och enklare klädningar

och blusar.

Förstklassigt arbete garanteras!

Amatörer!

Framkalla. Ytterst billigt. Kopiera.

Prima utföranden. Kopieringsanstalten Gamla Kungs-
holmsbrogatan 15-17, 3-dje huset från Drottninggatan.
Tel. Br. 32 45. STOCKHOLM.

Tennis-Paviljongens Väffelbruk

med servering i parken mellan Stadion och Tennis-
paviljongen av nationalklädda flickor.

Väfflor, kaffe, té, choklad samt alla läskedrycker.

Billiga priser. C. Bayoud.

AFFÄRSREGISTER

A.-B. Stockholms Folkbank
Klarabergsgat. 23, Kommendörsgat. 25, Upplandsgat. 15,
Fleminggat. 59, Lidingö Villastad.
Sparkasseräkning, kapitalräkning.
Insättningar fr. o. m. En krona.
Skriv eller gör ett besök!

Bad-Caféet

Malmstorgsgatan 3

Rekommenderar sina goda frukostar, middagar
och supéer till moderata priser.

A. T. 97 74. Vördsamt Ch. Skoglund.

Obs. Syster Frideborgs
Sjuksköterskebyrå
Även Sjukhem
R. t. Vasa 99. Kungstengsg. 22, 1 tr. A. t. 236 72.

Damhattar

såväl eleganta som enklare, Barn- och Konfirmands-
hattar (fina och billiga), sorghattar och sorgartiklar all-
tid på lager. Vinterhattar realiseras. Götgatan 20, 1 tr.,
Stockholm, f. d. Stortorget 3, 1 tr.

Anna Lindgrens

HEMBAGERI

Gamla Stockholmsgatan 11, Södertelje

Rekommenderas.

Södertelje Allm. Tel. 674.

Osvikligt medel

mot Engelska sjukan (Åltan). Besök eller tillskriv Fru
A. Sandberg, Götgatan 85 g. I, Stockholm.
Mottagning kl. 11-2 e. m.

D:r Elin Beckmans Hettlaftsinstitut

Barnhusgatan 12. Riks 105 52. Sthlms-Tel. Br. 46 52.

Rådfrågningsstid: Vardagar halv 3-4.

Behandling av reumatism, gikt, efterbehandling av

ledskador, neuralgier, frostskaador och vissa fall av bör-

jande Ålderdomsbrand. OBS! Kan även anordnas i

patientens hem. (A. F. 1421)

Emma Hagelins Syateljier

flyttad till

Hornsgatan 45, 2 tr.

och rekommenderar mig fortfarande i benägen hägkomst.

Allm. Tel. 17 74.

E. H. Karlssons

BEGRAFNINGSBYRÅ

29 Klarä N. Kyrkogata (2:dra huset fr. Kungsg.)

ombesörjer begrafningar. Order från landsorten

expedieras skyndsamt. A. T. 84 09. Riks N. 7 09.

Vaxholms Hotell

rekommenderas, inackordering mottages.

Vördsammast AUGUSTA KARLSSON.

Rättegångar

bouppteckningar, arvstvister, boskillnad, äktenskaps-

förord, lösöre köp, testamente, skilsmässor, barnupp-

fostringsmål, inkasseringar m. m. utföras fort o. billigt av

VÄRMLANDS ADVOKAT-INKASSBYRÅ

R. T. 87 12. Götgatan 33, III tr. A. T. Br. 29 00.

Skriftliga förfrågningar besvaras omgående.

SKÅNSK MAT

Pensionat Malmgren

Olovsgatan 3, 2 tr.

God och billig hel- och måltidsinackordering på kor-

tare eller längre tid. Allm. Tel. 142 56.

Skånsk Fru.

Ovanligt billiga priser!

Till och med den 1 Juni. Från 2 kr. pr puss.

Ny modern fotograf-salong KRONAN

har i dagarna öppnats i Folkungagatan 12 A, 1 tr.

Välgjort arbete, prima material och reel behandling

utlovas. Förstoringar billigt!

Damgarderoben

48

Upplandsgatan 48

ALLM. TEL. 287 25 - STOCKHOLM

REKOMMENDERAS.

SELMA MAGNUSSON

Tårtbageri - Kocksgat. 62

STOCKHOLM

Utmärkt goda kaffetårter till 1 kr. stycket.

Allm. Tel. 811 87.

Carl Thorsell Damskräddare

Dalagatan 36 (mitt för Vasaparken). Allm. T. 152 87.

Beställningar utföras omsorgsfullt och väl till

moderata priser.

Elegant snitt. Förstklassigt arbete.

Obs! Mångårig praktik i såväl in- som utlandet. Obs!

J. Wahlgren

7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878.

UR- och Optisk Affär

OBS! Ingen fillal.

Uppdragningar pr år i hemmen verkställes punktligt.

Allm. Tel. Söder 168.

Ring upp Ilexpressen

KARL MOBERG

26 Jakobsbergsgatan 26, Stockholm. Rikstelefon 67 43.

Sthlms Telefon 65 08, 116 86

vid behov av

libud, Transporter, Emballeringar, Flytningar och Magasinering.

Fröken Bjurholms

Privata Förlossningshem,

Norrullsg. 87, III tr., h., Stockholm. God inack. och

vård. Tytt och ogenerat. Läkare, specialist.

Allm. Tel. Vasa 27 15. Riks Tel. Vasa 416.

Återförsäljare och förbrukare.

Leclonchés vätelement, passande för ringledningar

telefonapparater etc., erhållas till billiga priser.

OBS! Egen tillverkning.

C. A. ERIKSSON

Saltmätaregatan 12 B. A. Tel. Vasa 72 87.

SÖDRA MODEMAGASINET

26 Bellmansgatan 26

Rekommenderas

moderna och stilfulla Hattar i billigaste priser.

Allm. Tel. 137 77.

Medlemmar af F. K. P. R. erhålla hög rabatt.

A. Magnussons Damskrädderi

Klarabergsgatan 42, 2 tr. Stockholm. Etabl. 1903.

Rekommenderas till benägen hägkomst med beställ-

ningar av Bal-, Soupé-, Sport- o. Promenaddräkter m. m.

Alla beställningar såväl finare som enklare utföres först-

klassigt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 150 92.

Hilma Säflund

STOCKHOLM

TORSGATAN 23 Allm. Tel. 141 08

Lager av Klädda Damhattar o. Sorgsaker.

Tillverkning av Konstgjorda Blommor.

RAGNAR NILSSON

BAGERI OCH KONDTORI

49 Hornsgatan 49.

OBS! Endast 1:sta klass ingredienser. - Alla slags

efterrätter. - Kakor och tårter på beställning.

Allm. tel. 188 48.

EDLA SEVERIN

SYATELIER

Hornsgatan N:o 26, 2 tr. t. v.

Allm. Tel. Söder 53 43. STOCKHOLM.

DAMFRISÉRALONGEN

Tegnérsgatan 35, 1/2 tr. Allm. Tel. Br. 48 50.

rekommenderar sina eleganta frisyrer. Champonering,

huvudmassage och hemkamningar utföras omsorgsfullt

och billigt. Manicure gives. Peruker uthyras.

Vördsammast ALICE RUNN.

Hantverksskolan för Blinda Kvinnor

STOCKHOLM

Klara Östra Kyrkogata 3. Allm. Telefon 211 87.

Tillverkar alla slags korgarbeten. Rottingsfätning.

Billigt och starkt garanteras.

Märta Erikssons

Hotell och Pensionat.

18 STUREPLAN - STOCKHOLM

Rekommenderas.

Riks Tel. 87 27. Allm. Tel. 113 28.

"Mor på Höjden"

Kaffeserveringen i det natursköna Haga, Stockholm.

Öppet endast under sommaren.

Vördsamt MARIA NILSON.

PLATSANSKAFFNINGSBYRÅ

VASA BYRÅN, Dalagatan 1 c, Stockholm, anskaffar

plats åt vårdninnor, lärarinnor, sällskapsdamer, sjuk- och

barnsköterskor, barn- och hushållsfröknar, hushållerskor

m. fl. Billigt arvode. Reellt bemötande.

R. T. 69 18. A. T. 128 94.

Östermalms Wienerkonditori

36 Östermalmsgatan 36

(Hörnet av Brahegatan)

STOCKHOLM

Allm. Telefon 249 78

Rekommenderas.

Hygien: Skönhetsvård och

Hårbehandling!

Fru ASTREA LÖÖK

48 Artillerigatan Stockholm

bedgångsreumatism

och Nervvärk behandlas. Genom långva-

rig praktik uppnått goda resultat.

Ruth Jonsson: Sjuksköterska, Massö.

Referenser.

A. T. Ost. 46 49. Engelbrektsgatan 12, n. b.

Använd Renol!

Damer! Hårvatten utan fett. Gör det fetaste hår torrt

och smidigt. Bästa medel mot hårfall. Fäster

håret efter några behandlingar. Pris per flaska kr. 2:50.

Frisör Th. de Woul, Styrningsgatan 2, Stockholm.

Allm. 240 34.

Härmed rekommenderas mitt 1:sta klass Damskrädderi
och garanteras ett välgjort och välslittande arbete till
moderat pris. OBS! Flyschkappor uppångas.
OBS! Trettioårig praktik.

Vördsamt MATH. PETERSON, Damskrädderi

48 STUREGATAN 48. Allm. Tel. 193 14.

Ericssons Modeaffär

Birger Jarlsgatan 90, hörnet av Odengatan

STOCKHOLM

rekommenderas. Nykommet lager. Välgjort arbete.